

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.062/2022/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Szepesházi Péter ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a dr. P. A. kamarai jogtanácsos által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében az Egri Törvényszék 27.P.20.153/2021/12. számú ítélete ellen a felperes részéről 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – az ügy érdemét nem érintve – helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy az állam terhén maradó illeték összege 300 000 (háromszázezer) forint.

Megállapítja, hogy az állam terhén marad 400 000 (négy százezer) forint meg nem fizetett fellebbezési illeték.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] 20... évtől kezdődően a felperes (jellemzően gyógykezelés miatti) távollétében többször betörték a felperes és L. B. E. $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ arányban közös tulajdonát képező, T..... K..... L..... utca 1... szám alatti, a felperes lakóhelyéül szolgáló ingatlanba. Ennek során nemcsak ingóságokat vittek el, hanem meg is rongálták az ingatlant. A felperes és tulajdonostársa 20... n..... 1.-án eladta az ingatlant 550 000 Ft-ért.

[2] A felperes és élettársa, M. Zs. feljelentései alapján 100../36./20...Bü., 100../102./20...Bü., 100../55./20...Bü., 100../61./20...Bü., 100../118/20...Bü. és 100../126./20...Bü. számon indultak nyomozások az alperes előtt az egyes betörések miatt. A nyomozásokat felfüggesztették, mivel az elkövető ismeretlen volt, amellyel szemben a felperes nem élt panasszal.

[3] A felperes keresetében kérte az alperes 5 000 000 Ft sérelemdíj megfizetésére történő kötelezését. Hivatkozása szerint ingatlana az alperes közhatalom gyakorlása során történt mulasztásai miatt vált lakhatatlanná, ő maga pedig hajléktalanná, amellyel sérült a magánlakáshoz való személyiségi joga. Azért nem élt panasszal az egyes nyomozások felfüggesztésével szemben, mert magától értetődőnek vélte, hogy a nyomozásokat folytatják, hiszen nem egyedi esetekről volt szó.

[4] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Hivatkozása szerint nem sértette meg a felperes személyiségi jogát, magatartása pedig nem volt felróható.

Hivatkozott a felperes közrehatására és arra is, hogy a felperes egyik nyomozás felfüggesztése miatt sem élt panasszal.

[5] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével elutasította a keresetet, és a kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 30 000 Ft. perköltséget. Megállapította, hogy az állam viseli a meg nem fizetett illetéket.

[6] Az ítélet indokolásában ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:548. §-ának (1) bekezdését, amely szerint közigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget akkor lehet megállapítani, ha a kárt közhatalom gyakorlásával vagy annak elmulasztásával okozták, és a kár rendes jogorvoslattal, továbbá közigazgatási perben nem volt elhárítható. E szerint feltétel az általános kártalanítási feltételeken túl a rendes jogorvoslati jog kimerítése vagy kizártsága is. A „büntetőeljárás törvényben” biztosított panasz joga rendes jogorvoslati jognak minősül. A nyomozások felfüggesztéséről rendelkező határozatok tartalmazták e rendes jogorvoslat lehetőségére történő tájékoztatást, mivel rögzítették, hogy „a határozat ellen a Be. 195. § (1) bekezdése alapján panasznak van helye, amelyet a közléstől számított 8 napon belül a határozatot hozó nyomozóhatósághoz lehet benyújtani.” A határozatok indokolásában szerepelt az is, hogy amennyiben az elkövető kiléte elévülési időn belül megállapítható lesz, a nyomozást folytatják. A felperes nem vitatta, hogy a határozatokat kézbesítették neki, azonban nem élt panasszal a laikus számára is érthető jogorvoslati tájékoztatás alapján. Ennek okaként egészségi állapotát jelölte meg, bár maga több alkalommal tett bejelentést, azaz a panasz benyújtásának nem volt objektív akadály. A bíróság azonban a perben csak azt vizsgálhatta, hogy a felperes élt-e jogorvoslati jogával, amely nem azonos azzal, hogy bejelentette az elkövetők személyét. Mivel a felperes nem vette igénybe a rendes jogorvoslatot, mulasztása kizárja az alperes kárfelelősségét. Mivel a perindítás előfeltétele nem igazolt, a felelősségi elemek konjunktív volta miatt nem vizsgálta érdemben a kárfelelősség megállapításának további feltételeit. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a pereszes felperest a pernyertes alperes jogi képviselői díjból álló perköltségének megtérítésére, ugyanakkor a felperes személyes költségmentessége miatt a meg nem fizetett illeték az állam terhére marad.

[7] A felperes fellebbezett az elsőfokú ítélet ellen, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és az ügy érdemben való tárgyalására történő utasítását. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet jogszabálysértő, és a tisztességes eljáráshoz való jogát is sérti. Kiemelte, hogy a sérelemdíj oka nem az, hogy az ingatlan fizikai sérelmeket szenvedett, hanem hogy lakhatatlanná, ő maga pedig hajléktalanná vált. Ennek azért van jelentősége, mert az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:548. §-ának (1) bekezdésére alapította az elutasító döntést. A rendes jogorvoslatként értelmezett panasznak ugyanakkor csak az ügy érdemében hozott határozattal szemben van helye, az pedig tényszerűen megállapítható, hogy ezekben az eljárási szakaszokban az ingatlan már lakhatatlan volt, így amennyiben panasszal is élt volna, nem változtatott volna az ingatlan állapotán, így önmagában a jogorvoslat annak sikeressége esetén sem háríthatta volna el a sérelem okát. Ezért a Ptk. 6:548. §-ának (1) bekezdésében foglalt feltétel teljesült. Az pedig nem eshet azonos megítélés alá, hogy „bejelentést tesz” vagy panasszal él, mivel a bejelentés jellemzően egy rövid közlés, míg a panasz egy összetett, jellemzően jogi természetű beadvány. Ha pedig ez a hivatkozás nem lenne megalapozott, a nem vitatott betegsége is kimentő ok lehet. Ez pedig elvezet a tisztességes eljáráshoz való jog, azon belül a bírósághoz forduláshoz való jog sérelméhez. Ezzel összefüggésben Magyarország Alaptörvénye XVIII. cikkének (1) bekezdésére, az

Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikkének (1) bekezdésére és az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatára hivatkozva kiemelte, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy tisztességes eljárás során, a jog lényegéhez való hozzáférést nem korlátozva döntsék el a jogvitát. Az elsőfokú bíróság azonban a jogvita lényegét tekintve érdemi vizsgálat nélkül utasította el a keresetet, ezzel a bírósághoz való jogát olyan szűkítő értelmezéssel vonta el, minthogy elmulasztott élni a jogorvoslati lehetőségével. Mivel azonban súlyos betegséggel küszködött, és nemcsak nehéz anyagi helyzetben volt, hanem hajléktalan is, aránytalan e jog elvonása. Álláspontja szerint ezért tőle nem volt elvárható a panasz előterjesztése, másrészt pedig semmi sem adhat okot egy ilyen szűkítő értelmezésre. Az EJEB gyakorlata szerint a bírósághoz való jogot tágan kell értelmezni, különösen ha – mint a perbeli esetben – kimentési ok is fennállt.

[8] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását annak helyes indokai alapján. Fenntartva az érdemi ellenkérelmében foglaltakat hangsúlyozta, hogy a felperes közhatalom gyakorlásával okozott „kárként” érvényesítette igényét, annak feltételeként azonban nem élt rendes jogorvoslattal.

[9] A fellebbezés megalapozatlan.

[10] A Pp. 382. §-a szerint ha a fél az ítélet megváltoztatására irányuló kérelem nélkül kizárólag az ítélet hatályon kívül helyezését kérte, és fellebbezése megalapozatlan, a másodfokú bíróság ítéletével - az ügy érdemét nem érintve - az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

[11] Mivel a felperes kizárólag az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte, annak megváltoztatását nem, az ítéltábla érdemben nem vizsgálhatta az elsőfokú ítéletet, hanem kizárólag azt, hogy történt-e az elsőfokú eljárás során olyan eljárási szabálysértés, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt (Kúria Pf.I.20.994/2020/10. számú ítélet). Amennyiben ugyanis a fél kizárólag az ítélet hatályon kívül helyezése iránt terjeszt elő fellebbezési kérelmet, úgy nem kéri a fellebbezés érdemi elbírálását, tehát az arról való állásfoglalást, hogy a támadott határozat rendelkezése helytálló-e; ezzel szemben azt állítja, hogy az elsőfokú eljárás részleges vagy teljes megismétlését indokoló olyan eljárási hiba történt (vagy eljárás megszüntetését megalapozó ok következett be), amely miatt nem lehetséges az érdemben való jogerős döntés. Ezzel szemben ha a fellebbezés a támadott határozat megváltoztatására irányul, úgy a fellebbező fél a másodfokú bíróságtól az abban való döntést kéri, hogy a határozat rendelkezése érdemben helyes-e, azaz ítélet esetén helyesen döntött-e a kereset elutasításáról, a keresetnek részben vagy egészében - közbenső ítélet esetén a jogalap tekintetében - helyt adásról (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.417/2020/5. számú közbenső ítélete). A teljesség kedvéért szükséges arra is utalni, hogy megengedő gyakorlat csak a keresetlevél visszautasításáról rendelkező végzés ellen hatályon kívül helyezés iránt benyújtott fellebbezés kapcsán alakult ki, amennyiben a fél a fellebbezésében helyesen, az alapul szolgáló indokok kifejtésével megjelöli a másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkört is (a másodfokú bíróság felülvizsgálati jogköre terjedelmének értelmezése tárgyában hozott 1/2019. Polgári jogegységi határozat).

[12] Mivel az ítéltábla az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó esetet (Pp. 379. és 380. §) és a fellebbezésben nem hivatkozott eljárási szabálysértést nem

észlelt [Pp. 370. §-ának (2) és (3) bekezdései], a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között [Pp. 370. §-ának (1) bekezdése, 371. §-a (1) bekezdésének b) pontja] azt vizsgálhatta tehát a Pp. 381. §-a alapján, hogy az elsőfokú bíróság a fellebbezésben hivatkozottak körében megsértette-e az elsőfokú eljárás lényeges szabályait, ha igen, az kihatott-e az ügy érdemi eldöntésére, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban lehetséges vagy észszerű-e. A Pp. 381. §-a szerint ugyanis a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem észszerű.

[13] Ennek egyik feltétele tehát az elsőfokú eljárás lényeges – a fellebbezésben kifejezetten hivatkozott - szabályainak megsértése, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, míg másik feltétele, hogy annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy észszerű.

[14] A felperes fellebbezésében egyrészt a „kár” rendes jogorvoslással való elháríthatóságának [6:548. §-ának (1) bekezdése] megítélését sérelmezte. Ez ugyan érint eljárásjogi kérdést, azonban az nem az elsőfokú bíróság, hanem az alperes sérelmezett eljárásaival kapcsolatos kérdés. Az elsőfokú bíróság pedig ennek az alperesnél még eljárásjogiként rendelkező kérdés anyagi jogi következményét vonta le, azaz az ügy érdemében, a felperes alanyi jogáról döntött a kereset elutasításával, és annak kimondásával, hogy a felperes a rendes jogorvoslat körében jelentkező mulasztásai miatt nem támaszthat igényt az alperessel szemben. Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos döntése azonban az ügy érdemének (jelen esetben leg)lényegi(bb) része, amelyet, azaz a döntés helyességét, az ítéltábla a Pp. 382. §-a alapján nem érinthetett. A fellebbezés hivatkozásától eltérően továbbá az elsőfokú bíróság e vonatkozásban nem „érdemi vizsgálat nélkül” utasította el a keresetet, hanem a Pp. 340. §-ának b) pontja alapján ítélettel döntött a per érdemében, azzal, hogy ítéletének [56] bekezdése szerint ezen az alperesi „felelősséget” önmagában kizáró feltétel hiányában a „kárfelelősség megállapításának további feltételei fennálltát érdemben nem vizsgálta”. Az ítéltábla azonban a fenti korlátok miatt nem vizsgálhatta, hogy az elsőfokú bíróság döntése érdemben helyes volt-e.

[15] A felperes ehhez kapcsolódóan hivatkozott arra is, hogy a tisztességes eljáráshoz és a bírósághoz forduláshoz való jogai is sérültek az elsőfokú bíróság szűkítő jogértelmezésével. E látszólag eljárásjogias hivatkozások alapját is az képezi ugyanakkor, hogy a felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytelen következtetésre jutott az ügy érdemét érintő kérdések és az ügy alapjául szolgáló anyagi jogi jogszabály értelmezése során. Azt ugyanakkor nem tette vitássá a fellebbezésben, hogy az elsőfokú bíróság által az ügy érdemében elfoglalt álláspont helyessége esetén az elsőfokú bíróság nem sértette meg az eljárási jogszabályokat. Az ítéltábla azonban – mivel a fent hivatkozottak szerint nem észlelt eljárási szabálysértést – a Pp. 382. §-a alapján e vonatkozásban sem érinthette az ügy érdemét.

[16] Az ítéltábla a teljesség kedvéért rögzíti, hogy bár az elsőfokú bíróság mindezek miatt nem folytatta le a felek által indítványozott bizonyítást (amelyet a felperes nem sérelmezett eljárási szabálysértésként a fellebbezésben), önmagában erre tekintettel sem lett volna helye az ítélet hatályon kívül helyezésének a Pp. 381. §-a alapján. A kereset ugyanis

nyomozati eljárásokkal összefüggő mulasztásokon alapult, a felperes pedig nem terjesztett elő bizonyítási indítványt a nyomozati iratok beszerzésére (az alperes is csupán a bíróság belátására bízta azok becsatolását). Bár a felperes perfelvételi nyilatkozatai kiterjedtek az ezekkel kapcsolatos lényeges tények körében a bizonyításra [Pp. 237. §-ának (2) bekezdése], hiszen kérte az eljáró nyomozók tanúként történő meghallgatását, a nyomozati iratok ismeretének hiányában kellő bizonyossággal nem lett volna rekonstruálható a per tárgyává tett nyomozások egyike sem. Ez alapján pedig szükségtelen volt a felperes által indítványozott további (tanú)bizonyítás is [Pp. 276. §-ának (5) bekezdése], azaz akár a másodfokú eljárás során is helye lett volna érdemi döntés meghozatalának, és nem lett volna szükség az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére.

[17] Az ítéltábla mindezek miatt az ügy érdemét nem érintve hagyta helyben az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 382. §-ában foglaltaknak megfelelően, amelyet annyiban pontosított csak, hogy összecszerűen megjelölte az állam terhén maradó illetéket a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján.

[18] A másodfokú eljárás során pernyertes alperes nem számított fel perköltséget, ezért arról nem kellett határozni.

[19] Az állam a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján viseli a személyes költségmentes felperes által le nem rótt fellebbezési illetéket.

Debrecen, 2022. március 29.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró